

BESLIS OVER JOUW RECREATIEGEBIED!

Voorlopige stellingname van de SP-statenfractie met betrekking tot de toekomst van het Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei- en Kromme Rijngebied (UHVK)

Utrecht, 12 januari 2013

Inleiding

Voorgeschiedenis

De laatste jaren staat het voortbestaan in de huidige vorm van diverse recreatiegebieden onder druk. Structurele tekorten brengen, met name, het Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei- en Kromme Rijngebied (UHVK) tot het doen van voorstellen die de toegankelijkheid en bereikbaarheid van recreatiegebieden ernstig beperken. In 2011 dreigden er maatregelen bij het Doornse Gat. In 2012 stond de toegankelijkheid van de Gravenbol op het spel. In beide gevallen werden er, onder maatschappelijke druk, ad hoc oplossingen gevonden die maakten dat het gevaar, op korter termijn althans, werd afgewend. Gemeenten blijken, in het huidige economische tijdsgewricht, niet meer bereid om de financiële bijdragen te leveren die voortgang van het huidige terreinbeheer op deze schaal kunnen waarborgen. De afgelopen twee jaar heeft de Provincie Utrecht een traject ingezet dat oplossingen dichterbij zou moeten brengen. Visiedocumenten en informatiebijeenkomsten lijken een koers uit te gaan zetten die gaat in de richting van meer inkomsten uit economische activiteiten in de betreffende gebieden en onttrekking aan het EHS-regime.

Essentie/samenvatting

De SP is voorstander van betaalbare en toegankelijke recreatiegebieden met behoud van natuurwaarden. Eenvoudig gezegd: natuur en recreatiegebieden zijn van ons allemaal! Of je nu rijk bent of arm, jong of oud, gezond of minder valide, je dient in gelijke mate toegang te hebben tot deze gebieden. Dat betekent tenminste dat tariefstellingen deze toegankelijkheid in ieder geval niet mogen belemmeren. Daarnaast zijn recreatiegebieden niet toevallig uitgekozen. Natuurlijke ligging en landschappelijke kenmerken maken dat inwoners juist daar hun ontspanning zoeken en van een unieke omgeving willen genieten. Daarom verdient het aanbeveling deze bepalende omgevingsfactoren zo veel mogelijk in tact te laten.

Zulke uitgangspunten kunnen op gespannen voet staan met een aanpak die meer economische activiteiten voorstaat en het EHS-regime buiten werking plaatst. De vraag is dan ook of binnen de huidige beleidskaders dergelijke verstrekkende beslissingen genomen moeten worden. Allereerst blijkt de gemeentelijke betrokkenheid bij het recreatieschap aan erosie onderhevig. Utrecht heeft zich al geruime tijd geleden uit het schap teruggetrokken, financiële verplichtingen worden matig nagekomen en gemeenten laten zich niet altijd vertegenwoordigen bij belangrijke vergaderingen van het schap. Klaarblijkelijk is er sprake van enige vervreemding. Een aantal gemeenten ervaren de problematiek kennelijk niet als

urgent en het recreatieschap (UHVK) niet echt als “hun schap”. Het lijkt ook wat veel gevraagd. Gemeenten hebben nu immers vele zorgen? Kan van Amersfoort verlangd worden zich bestuurlijk – en vooral financieel – betrokken te voelen bij de Gravenbol in Wijk bij Duurstede en in welke mate voelen de inwoners van datzelfde Wijk bij Duurstede pijnlijk de gevolgen van de hoge parkeertarieven bij het Henschotermeer?

Beoogd beleidseffect

Dit alles brengt ons tot de conclusie dat keuzes die verregaande invloed hebben op het karakter van de huidige recreatiegebieden tenminste gemaakt dienen te worden door het bestuurlijk platform dat het dichtst bij de inwoners staat: de gemeente. Immers, daar is de invloed van de burger het grootst en daar is de verantwoordingsplicht het sterkst. Recente ontwikkelingen bevestigen dit beeld. Verontruste inwoners op de Utrechtse Heuvelrug wendden zich tot hun gemeente met betrekking tot de toekomstige status van het Doornse Gat. Een vergelijkbare interactie valt waar te nemen in Wijk bij Duurstede met betrekking tot de ontwikkelingen op de Gravenbol. Korte lijnen, maximale invloed van bewoners en een dwingende verantwoordingsplicht voor bestuurders. Om gemeenten - en daarmee de inwoners - een maximale invloed op “hun” recreatiegebieden te bieden dient opheffing van het recreatieschap UHVK nadrukkelijk te worden overwogen.

Financiële consequenties

	deelnemersbijdrage begroting 2013		toedeling paden/routes				
Deelnemers	Bedragen in 100- tallen	Fiets- paden in km.	Fiets-paden in %	Fiets- paden in euro's	Recreatieve routes in per- centages	Recreatieve routes in euro's	Recreatieve routes (routes zijn afgekocht, toekomstige kosten onbekend)
De Bilt	€ 61.700	6,30	6%	€ 13.600	3%	€ 5.800	P.M.
Bunnik	€ 27.500	7,00	6%	€ 15.200	3%	€ 5.800	P.M.
Leusden	€ 54.500	13,10	12%	€ 28.400	6%	€ 11.500	P.M.
Renswoude	€ 9.000	4,60	4%	€ 10.000	3%	€ 5.800	P.M.
Rhenen	€ 36.100	14,70	13%	€ 31.800	10%	€ 19.200	P.M.
Utr Heuvelrug	€ 92.800	40,20	35%	€ 87.100	61%	€ 116.900	P.M.
Veenendaal	€ 118.600	0,70	1%	€ 1.500	2%	€ 3.800	P.M.
Woudenberg	€ 22.900	8,90	8%	€ 19.300	2%	€ 3.800	P.M.
Wijk bij Duurstede	€ 44.000	-	0%	€ -	0%	€ -	P.M.
Zeist	€ 115.900	18,10	16%	€ 39.200	8%	€ 15.300	P.M.
Amersfoort	€ 63.100	-	0%	€ -	2%	€ 3.800	P.M.
Provincie	€ 477.000	-	0%	€ -	0%	€ -	
Totaal	€ 1.123.100	113,60	100%	€ 246.100	100%	€ 191.700	P.M.

Vervolg tabel

Deelnemers	toedeling terreinen Omschrijving	Verdeling exploitatiekosten terreinen per gemeentelijk grondgebied in euro's op 100-tal	Bestuurs-onder- steuning etc. in 100-tal (basis huidige verdeelsleutel)	Totaal Totaal generaal
				€ -
De Bilt	geen	€ -	€ 6.300	€ 25.700
Bunnik	geen	€ -	€ 2.800	€ 23.800
Leusden	geen	€ -	€ 5.600	€ 45.500
Renswoude	geen	€ -	€ 900	€ 16.700
Rhenen	Kwintelooyen, Stadssparren, Passantenhaven	€ 152.500	€ 3.700	€ 207.200
Utr Heuvelrug	H'meer(1/4,) D'Gat, Zanderij, Utr. Baan, Rode Haan, Gravenbol (1/10)	€ 249.800	€ 9.500	€ 463.300
Veenendaal	geen	€ -	€ 12.200	€ 17.500
Woudenberg	Henschotermeer (3/4)	€ 206.400	€ 2.400	€ 231.900
Wijk bij Duurstede **	Gravenbol (9/10)	€ 28.400	€ 4.500	€ 32.900
Zeist	geen	€ -	€ 11.900	€ 66.400
Amersfoort	geen	€ -	€ 6.500	€ 10.300
Provincie	geen	€ -	€ 49.000	€ 49.000
		€ -		€ -
Totaal	Totaal	€ 637.100	€ 115.300	€ 1.190.200

Verskil tussen deelnemersbijdragen en exploitatiekosten, komt t.l.v. de reserve die in het verleden door deelnemers t.b.v. beheer en onderhoud is opgebouwd

Voor de goede orde: **hoewel begrotingsinformatie (2013) van het recreatieschap de basis vormt van bovenstaande tabel is de rangschikking van de cijfers in deze context uitsluitend de verantwoordelijkheid van de Utrechtse statenfractie van de SP.**

Uitgangspunt bij de opstelling van deze tabel is: als het recreatieschap UHVK nu ophoudt te bestaan, hoe worden de exploitaties en andere kosten dan aan de gemeenten toebedeeld. De kosten voor fietspaden zijn naar kilometers verdeeld, die voor routes (voornamelijk wandelroutes) naar inschatting. De kosten voor terreinen zijn verdeeld zoals in de kolom opgenomen. De kolom "bestuursondersteuning" betreft de kosten voor voorbereiden, adviseren, besluiten enz. De kosten voor de Gravenbol zijn in de begroting 2013 feitelijk al weggestreept. Er resteren in deze begroting slechts ontvlechtingskosten en frictiekosten. Dit verklaart het lage saldo bij Wijk bij Duurstede. Voor een inzicht in de totale beheerlasten van de Gravenbol geeft de begroting 2012 aan dat die toen voor 92'000,- euro waren opgenomen.

Deze tabel geeft allerminst een afgerond beeld. Veel consequenties worden pas duidelijk nadat de betrokken partijen met elkaar overlegd hebben. Zo kunnen de werkelijke overdrachtkosten pas geraamd worden na onderhandelingen met gemeenten en betrokken eigenaren. Zo doet het recreatieschap UHVK nu beheertaken in opdracht van de ANWB. Die zullen anders moeten worden ingevuld. Ook zal de personeelsformatie (van het schap UHVK, dus niet persé van het Recreatieschap Midden-Nederland) op een sociaal verantwoorde manier moeten worden afgebouwd.

In dit scenario krijgen enkele gemeenten grote exploitaties voor hun kiezen, terwijl vele anderen aanzienlijke financiële voordelen tegemoet kunnen zien. Let ook op de positie van de Provincie Utrecht, die nu 40% van de deelnemersbijdragen draagt en bij de toedeling niet meedoet. Het lijkt niet meer dan billijk om deze vrijvallende middelen in te zetten om een soepele en rechtvaardige lastenverdeling te laten ontstaan, die de basis kan vormen voor een duurzaam beheer door de betrokken gemeenten.

Bestuurlijke dilemma's/politieke gevoeligheid

Verder onderzoek naar de gevolgen van opheffing van het recreatieschap UHVK raakt belangen. Als alle betrokken partijen waaronder de betrokken gemeenten, de provincie, de gebiedseigenaren en maatschappelijke organisaties in het vervolgproces oog hebben voor elkaars gevoeligheden moet opheffing van het recreatieschap UHVK kunnen leiden tot een duurzaam beheer van recreatiegebieden door betrokken gemeenten. Met name de extra financiële ruimte voor de provincie behoeft in dit verband de nodige aandacht.

Oplossingsrichtingen

- Doe grondig onderzoek naar de gevolgen van opheffing van het recreatieschap UHVK.
- Overleg met alle betrokken gemeenten, gebiedseigenaren en maatschappelijke organisaties over een kostenverdeling die een duurzame exploitatie door gemeenten mogelijk maakt.
- Waar toedeling van een gebiedsexploitatie voor een gemeente een (te) grote last betekent, wordt er samenwerking gezocht met allereerst die gemeenten waarvan de inwoners tevens van het betreffende recreatiegebied gebruik maken.
- Voorkom vorming van Gemeenschappelijke Regelingen, omdat die doorgaans leiden tot nieuwe bureaucratie en gebrek aan democratische controle. Kies voor andere vormen van samenwerking, die deze ongewenste neveneffecten voorkomen.
- Voer het overleg met als uitgangspunt: houdt de huidige recreatiegebieden betaalbaar en toegankelijk voor alle inkomensgroepen en behoudt tevens de natuurwaarden van deze gebieden.
- Maak voor toekomstige onderhoudstaken met name gebruik van mensen die in de sociale werkvoorziening werkzaam zijn.
- Doe geen aanpassingen aan de EHS bij de huidige recreatiegebieden, dus ook niet bij het Henschotermeer.

- Neem geen onomkeerbare besluiten – met name ten aanzien van gebiedsontwikkeling – alvorens dit proces haar beslag gekregen heeft.
- Kies sociale oplossingen voor het huidige personeelsbestand van het recreatieschap UHVK.

Namens de Utrechtse statenfractie
Van de SP,
Ad Meijer,
statenlid